

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 27 januari 1939 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 i riksdagsordningen ett av lagutskotten åliggande granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning ha båda kamrarna till lagutskott hänvisat militieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Första lagutskottet, som verkställt granskningen, har för ifrågavarande ändamål från militieombudsmansexpeditionen mottagit dels de diaries, vilka år 1938 förts i nämnda expedition och under militieombudsmannens inspektionsresor, dels ock expeditionens registratur för samma år. Därjämte ha på särskild begäran handlingarna rörande vissa av militieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet tillhanda.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

I ämbetsberättelsen meddelar militieombudsmannen Sture Centerwall till en början, att han från och med den 20 juni till och med den 30 juli samt från och med den 26 till och med den 29 september begagnat sig av den militieombudsmannen enligt 23 § i instruktionen tillkommande rätt till semester. Under nämnda tider har militieombudsmansämbetet, jämlikt bestämmelse i nämnda paragraf, uppehållits av revisionssekreteraren Carl Gustaf Ingemar Hellquist.

Enligt vad i berättelsen härefter omförmäles har militieombudsmannen Centerwall under år 1938 företagit inspektionsresor till Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Gotlands, Blekinge och Västmanlands län samt i Stockholm inspekterat arméns intendenturförråd i Stockholm, första intendenturkompaniet, sjökarteverket ävensom centralfängelset och kronohäktet å Långholmen, varjämte han närvarit vid arméfälttjänstövningen i Kronobergs län under tiden den 15 till och med den 21 september och därvid inspekterat förlägnings-, förplägnads- och sjukvårdsförhållandena m. m. Tjänstförrättande militieombudsmannen Hellquist har företagit inspektionsresor till Jämtlands och Västerbottens län.

Vid inspektionerna har militieombudsmannen biträtts av byråchefen vid militieombudsmansexpeditionen samt i flertalet fall därjämte av en intendenturofficer och en byggnadssakkunnig officer. Vid inspektionen av truppförband hava krigsrättsprotokollen, protokollen angående disciplinära bestraffningar, de militära straffregistren, anteckningsböckerna över medde-

lade tillrättavisningar, kassaförvaltningens räkenskapshandlingar samt handlingar rörande upphandling och redovisning av materiel av olika slag ävensom marketenterirörelsen granskats. Tillika har uppmärksamhet ägnats åt vården av kaserner och materiel, åt hygieniska förhållanden samt åt utspisningen. I samband med inspektionerna av truppförband hava även arrest-lokalerna besökts.

Över de under året handlagda ärendena meddelas i ämbetsberättelsen följande översikt:

»På sätt militieombudsmannens ämbetsberättelse till 1938 års lagtima riksdag utvisar kvarstodo vid början av år 1938 från år 1937 balanserade ärenden till ett antal av 55

Under år 1938 tillkommo ärenden till följande antal:

enligt allmänna diariet 496
enligt diariet över hemliga ärenden 10

Sammanlagda antalet ärenden, som förelegat under år 1938, utgör alltså 561

De ärenden, som tillkommit under år 1938, utgöras av:

ärenden inkomna från myndighet 46
klagomål eller framställningar från enskilda 103
ärenden uppkomna under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning 329
militieombudsmannens organisations- och förvaltningsärenden m. m. .. 28

Summa 506

Av de från år 1937 balanserade 55 ärendena hava 23 utgjorts av klagomål eller framställningar från enskilda samt 32 av ärenden, som uppkommit under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning m. m.

Till behandling under år 1938 hava alltså förelegat 46 ärenden, som inkommit från myndighet, 126 klagomål eller framställningar från enskilda, 361 ärenden, som uppkommit under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning m. m., samt 28 organisations- och förvaltningsärenden, tillhopa 561 ärenden.

Av dessa ärenden hava

till annan myndighet hänvisats 6
utan åtgärd avskrivits 7
efter vederbörandes hörande eller eljest verkställd utredning avskrivits .. 254
på grund av att klagande erhållit gottgörelse eller rättelse eljest vunnits blivit avskrivna 116
föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd 17
föranlett framställning till Konungen eller till departementschef 14
föranlett annan åtgärd 100
och äro vid 1938 års utgång
under utredning 39
på militieombudsmannens prövning beroende 8

Summa 561

Av hela antalet under år 1938 till behandling föreliggande ärenden (561) hava under året slutbehandlats 501 medan till följande år balanserats 60.

Av de anhängiggjorda åtalen (därmed jämförliga ärenden) voro vid 1938 års början ännu icke slutligt prövade	2
anhängiggjordes under år 1938	17
	<hr/> Summa 19

Av dessa åtal

hava under året slutligen avgjorts	17
äro vid årets slut på prövning beroende	2
	<hr/> Summa 19»

Ämbetsberättelsen upptager vidare såsom bilagor:

redogörelse för anhängiggjorda åtal och därmed jämförliga åtgärder,
redogörelse för vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd, samt

redogörelse för vissa framställningar, som av militieombudsmannen gjorts hos Konungen m. m.

Beträffande åtal har liksom i militieombudsmannens föregående ämbetsberättelser en mera fullständig redogörelse ansetts böra lämnas endast för sådana, som under året prövats av första domstol, varemot annat åtal allenast i korthet omnämnts.

I avdelningen »vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd» ha huvudsakligen medtagits sådana ärenden, vilka på grund av de däri föreliggande spörsmålen ansetts ha intresse utöver de enskilda fallen.

Under rubriken »Redogörelse för vissa framställningar till Konungen m. m.» redogöres för de åtgärder, som under år 1938 vidtagits i anledning av sex tidigare av militieombudsmannen till Konungen avlätna skrivelser. Vidare omförmälas av militieombudsmannen eller tjänstförrättande militieombudsmannen nedannämnda dagar under år 1938 avlätna framställningar, nämligen

den 14 mars till Konungen angående fråga om felaktigt förfarande vid prövning av ansökan från elever vid örlogsstations korpralskola om befrielse från kommendering till skolan;

den 23 mars till Konungen angående utfärdande av avskedspass åt fast anställt manskap vid flottan;

den 26 mars till statsrådet och chefen för socialdepartementet angående ändring av bestämmelserna i normalinstruktionen för polispersonal i fråga om anställning vid polisväsendet av personal som varit fast anställd vid krigsmakten;

den 7 maj till Konungen angående vissa iakttagelser vid inspektion av Karlskrona örlogsvarv beträffande de sanitära förhållandena i den s. k. högvaktsbyggnaden;

sistnämnda dag till Konungen angående behovet av att modernisera marinens sjukhus i Karlskrona m. m.;

den 29 juli till Konungen angående bestämmelserna i militärt järnvägsreglemente om tjänsteresor;

den 29 augusti till Konungen angående iakttagelser vid inspektion år 1938 av de militära etablissemanten å Gotland i fråga om vattenförsörjningen m. m.; samt

den 23 september till Konungen angående en skadad förrådsbyggnad vid Göta ingenjörkårs etablissement i Eksjö.

Vid den granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, har någon anledning till anmärkning icke förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 27 januari 1939.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter*, *Karl Emil Johanson*, *Wagnsson*, *Eskhult*, *Branting*, *Ewerlöf*, *Gärde* och *Karl Johan Olsson*;

från andra kammaren: herrar *Bergquist* och *Lindqvist*, fru *Östlund* samt herrar *Olsson* i *Mellerud*, *Larsson* i *Hede*, *Landgren*, *Gustafsson* i *Lekåsa* och *Björling*.
